IMPACTUL ACTIVITĂȚILOR DE VOLUNTARIAT ASUPRA DEZVOLTĂRII SOCIALE: CAZUL REPUBLICII MOLDOVA

Olga PILIPCIUC, Facultatea de Sociologie şi Asistență Socială

The article presents definitions of volunteering, an analysis of the current situation regarding volunteering in Moldova together with a case study of Winrock Moldova NGO, including a comparative study between Moldovan volunteers and Peace Corps volunteers. The goal of the research is to evaluate the contribution of national and international volunteers of Moldova to social development and elaborating recommendations to stimulate volunteering activities among students in order to solve the main social problems.

Activitatea de voluntariat reprezintă o parte indispensabilă a vieții publice din SUA şi Europa, iar de câțiva ani deja acest fenomen a luat amploare şi în Republica Moldova. Astfel de subiecte, precum motivații ale voluntarilor şi beneficiile aduse de această activitate trezesc interes pentru cercetători, dar şi pentru oamenii de rând. Ultimul deceniu al secolului XX-lea a fost marcat de un interes mondial crescând cu privire la voluntariat, în special în rândul celor interesați de conceptul de cetățenie activă. Exemplificator în acest sens este cazul cetățenilor Europei de Est, care fuseseră supuşi unor regimuri totalitariste şi care, în prezent, îmbrățişează voluntariatul, în mod gradual, ca parte a libertății lor recâştigate. În această situație se afla şi Republica Moldova. Un element novator pentru țara noastră este aprobarea *Legii voluntariatului*, care vine să susțină activitatea de voluntariat şi să stabilească clar drepturile şi obligațiile pe care le au voluntarii şi organizațiile care îi găzduiesc pe aceştia.

Voluntarii reprezintă o componentă majoră a forţei de muncă pentru instituţiile nonprofit. Cercetările efectuate de Johns Hopkins University [2, p.6] arată că voluntarii deveniţi angajaţi constituie în medie 45% din forţa de muncă a instituţiilor nonprofit din 36 de ţări din cele 37 investigate. În Suedia şi Norvegia acest procentaj este de 76 şi, respectiv, 63 procente. Chiar şi la o estimare conservatoare, valoarea contribuţiilor în timp a lucrului voluntarilor este aproximativ dublă decât cea a contribuţiei în bani. În cazul Republicii Moldova, conform datelor studiului *Utilizarea timpului liber în Republica Moldova*, realizat de Biroul Naţional de Statistică, munca voluntară exercitată prin intermediul unor organizaţii/instituţii este nesemnificativă – doar 0,2% din populaţie se implică în aceste activităţi.

Teoriile de referinţă în studiul efectuat sunt teoriile despre comportamentul uman (behaviorism) compilate de cercetătorul Sheer M.E. şi teoriile economice cu referire la activitatea de voluntariat analizate de cercetătoarea Ziemek S., care explică de ce totuşi, în pofida faptului că voluntarii nu primesc nici o recompensă financiară, aceştia aleg să îşi cheltuie timpul care pentru omul modern costă bani.

Definiţia operaţională a studiului este cea stipulată în *Legea Voluntariatului nr.121* a Republicii Moldova: *voluntariatul* este participarea benevolă la oferirea de servicii, cunoştinţe şi abilităţi sau la prestarea unor activităţi în domenii de utilitate publică, din proprie iniţiativă, a persoanei denumite voluntar.

Termenul de voluntariat este asociat cu diferite cuvinte şi expresii. În urma cercetării s-a constatat că respondenţii asociază acest cuvânt cu:

- experienţă (26,1%);
- satisfacţie personală (21,6%);
- ajutor (20,9%);
- muncă neplătită (10,1%);
- CV mai bogat (9,6%);
- timp investit (7,8%);
- necesitate (3,7%).

Părerile voluntarilor moldoveni şi americani diferă semnificativ la capitolul dacă voluntariatul este sau nu o tradiţie în Republica Moldova.

Fig. Tradiţia voluntariatului în Republica Moldova

Această discrepanță se datorează experienței vaste de voluntariat pe care o are SUA comparativ cu Republica Moldova şi care poate fi numită deja tradiție, pe când la noi această activitate se află încă în proces de dezvoltare. Doar 28% din voluntarii moldoveni consideră că activitatea lor contribuie la dezvoltarea economică a țării, voluntarii Corpului Păcii fiind mult mai conştienți de impactul economic pe care îl au (68%). Cele două grupe, însă, consideră impactul social al activității lor fiind mult mai relevant (aproximativ 60%). Deoarece misiunea pe care o desfăşoară voluntarii americani în Moldova ține, în primul rând, de influențele interculturale, de două ori mai mulți americani ca moldoveni consideră că voluntariatul are un impact cultural.

Analizând voluntariatul în corelație cu gradul de sănătate fizică şi mentală, fericire, satisfacție şi lipsa singurătății, în urma studiului putem conclude că majoritatea voluntarilor atât moldoveni, cât şi cei ai Corpului Păcii consideră că:

a) De când au început să fie voluntari, se simt mai fericiți;
b) Voluntariatul îi face să se simtă împliniți şi le satisface nevoile sociale;
c) Datorită voluntariatului se simt mai sănătoşi fizic şi mental;
d) Activitățile de voluntariat îi fac să se simtă mai puțin singuri, datorită coeziunii existente la nivel de grup.

Printre cauzele principale care determină neimplicarea moldovenilor în activități de voluntariat, cel mai des enumerat a fost dezinteresul oamenilor şi, totodată, lipsa timpului. Voluntarii consideră însă că următoarele acțiuni i-ar motiva pe tineri să se implice în activități de voluntariat:

1) Crearea mai multor beneficii pentru voluntari (24,1%);
2) Organizarea diverselor campanii de solidarizare prin voluntariat (19,8%);
3) Promovarea voluntariatului în rândul persoanelor de diferite vârste (18,3%);
4) Promovarea voluntariatului de către persoane cu influență în stat, artişti, vedete etc. (15,2%);
5) Includerea orelor de voluntariat obligatoriu în programul educațional pentru diferite vârste (14,4%);
6) Cunoaşterea legislației din domeniu (8,2%).

Activitatea de voluntariat are un impact major asupra dezvoltării sociale, iar cu câți mai mulți indivizi vor fi implicați, cu atât acest impact va fi mai semnificativ. Implicarea voluntarilor este în strânsă legătură cu motivarea constantă de care trebuie să aibă parte aceştia şi care trebuie să aibă un aspect tridimensional: motivarea la nivel de familie, motivarea la nivel de instituție sub egida căreia sunt prestate servicii de voluntariat şi motivare la nivel de stat.

Referințe:

1. Legea Voluntariatului nr. 121 din 18.06.2010. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 179-181 din 24.09.2010, art.608.
2. OLCHMAN, M., JORDAN, P. *Volunteers − a valuable resource*. John Hopkins University, 1993.

3. SHERR, M.E. *Social Work with volunteers*. Lyceum Books, 2008, ISBN 978-1-933478-11-1.
5. ZIEMEK, S. *Economic Theories on Motivations for volunteering − A cross-country analysis.* Bonn, 2002.

Recomandat
Anastasia OCERETNÎI, dr., conf. univ.